משנה · אחרונים · הון עשיר · סדר טהרות

הון עשיר על משנה טבול יום

רבי עמנואל חי ריקי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הון עשיר על משנה טבול יום

רבי עמנואל חי ריקי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הון-עשיר-על-משנה-טבול-יום/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ג 4
פרק ב 4
משנה ג 4
משנה ז 4
פרק ג 5
משנה ו 5
פרק ד 5
משנה ז 5

פרק א

משנה א

טבול יום

טבול יום יש בו ד' פרקים, כנגד ג' רגלים וערב כפור, דחייב אדם לטהר עצמו ולטבול מדינא. וע"ד הנסתר ז"א הוא הטובל ונכנס ורוחץ ביסוד דאימא בחסדים אשר שם, כדאיתא במאורות נתן, וכבר ידענו שבו שם בן ארבע אותיות:

המכנס חלות וכו' רי"א אף וכו'. מה שרצה לדחות התי"ט פשטא דלישנא דמתניתין דנראה דפליג, על כי פסקו כמותו. לא ניחא לי, כי דוחק גדול הוא זה דהתנא הזכיר רתיחה ועלה דידה קא סמיך ר' יהודה וקתני אף ותנן רי"א ונימא דלא פליג לא מסתבר כלל ויותר מסתבר לומר דלא פליג כר' יוסי דמשנה ג' וד' כמו שפירש מהר"ם אע"ג דקתני אומר ממה דשייך לאומרו בכאן כשנדקדק היטב. אע"ג דאפילו התם אומר אני דהדין עם הרב והרמב"ם דאמרו דפליג, דכל זמן שאין לנו הכרח המכריח אינו מן הראוי מסברא לעשות לשון המשנה שלא בדקדוק באמור דמצינו כיוצא בזה, כ"ש דבענין זה ת"ל זכיתי לישב הלשון בכל פעם שהיה דחוק, ואם לא מצאתי ישוב ראיתי כמו כן שאין לנו שום הכרח לדחוק הלשון ולהוציאו ממשמעותו הנראה דפליג, ואשר רצו להוציאו מסברא עשו כן בלי הכרח לא מן המשנה ולא מן הש"ס דוק ותשכח:

משנה ג

וחרחור פחות מכאצבע. שנאו בסוף לסמוך לו ר"י דקאי עליו:

פרק ב

משנה ג

מפני שהוא. הכותש דווקא, אבל כשהוא בקערה אינו רוצה בפיזורו ולעולם הוי חבור. והא דתני ר' יהודה אמתי בזמן שהם גוש, לאו דווקא, אלא דבר בהווה דכשהוא בקערה הוא גוש:

משנה ז

טמאה. בדוחק י"ל דנקט טמאה משום דר' יהודה, דהיה צריך להאריך ולומר מן הצדדים וכו' לא פסלה:

פרק ג

משנה ו

של תרומה. משום טבול יום דסיפא נקט ליה, דהא להכשר אינו מעלה או מוריד שיהיה תרומה או חולין:

ונפל על בגדיו. לאו דווקא, דהדבר תלוי ברוצה למוץ או לא, אלא דסירכא דרישא נקט. ואפילו הכי אני מסופק ברישא אי הוי דווקא, כי הרמב"ם בחבורו (ה' טומאת אוכלין פי"ד הט"ז) דמפרש למתניתין לענין הכשר, דעל פי דרכו פרשתיה עד עתה, קאמר סתם נשך באוכל ונפל האוכל הרי המשקה שעל האוכל שלא לרצון, ובפירושו פירש הרישא כפירוש הר"ב, דמשמע דהנפילה על בגדיו מוכיח דהוי שלא לרצון, אבל לפירוש הר"ש בכולהו הוי דווקא. ולפירוש הרמב"ם נראה לומר דאותים רטובות לרבותא נקט בגדיו דאע"ג דנפל אף עליהם מ"מ כיון שרוצה למוץ גרעניתו מכשיר, ואם כן לא הוי לאו דווקא אלא בכל שאינו רוצה:

פרק ד

משנה ז

עד היכן תשבר. חדא מניהו נקט כי הוא הדין נשפכה, ופשוט הוא:

טבול יום מתחיל בהא ומסיים בנון, שההולך אחרי שרירות לבו הרע בהבלי העוה"ז הנברא בהא (מנחות כט:), לתקן עצמו צריך שיהיה כנון דהיינו דג דתרגומו נונא, העומד במים, ויטבול, כי כן כתיב (משלי כה, כה) מים קרים על נפש עיפה. וכן כתבו חכמי האמת (עי' ראשית חכמה שער האהבה פי"א כב-לו) שזהו ראשית דבר למי ששב בתשובה:

סליק מסכת טבול יום. שהוא טמא עד ערב יום:

כי תשמור ותחכה היום דין לעין איום.

לא תירא היות מוכה בהיותך טבול יום: